

OBSAH

Úvod	5
----------------	---

1. KAPITOLA — ZÁKLADNÍ ZÁKONY A POJMY CHEMIE

<i>Úkol chemie</i>	13
1. Těleso a látka	13
2. Chemické změny	13
3. Oddělení látek ze směsi	15
<i>Nejjednodušší chemické reakce</i>	17
4. Reakce skladné	17
5. Chemická sloučenina a směs	17
6. Reakce rozkladné	18
7. Jednoduché a složité látky. Prvky	20
8. Reakce vytěšňovací	21
<i>Zákon o zachování hmoty a zákon o zachování energie</i>	22
9. Zákon o zachování hmoty	22
10. Zákon o zachování energie	23
11. Chemická energie	23

2. KAPITOLA — MOLEKULY A ATOMY

<i>Molekuly</i>	25
12. Molekulární struktura látky	25
13. Rozměry molekul	26
14. Pohyb molekul	27
15. Tři fáze látky	27
<i>Atomy</i>	28
16. Atomy	28
17. Atomová váha	30
<i>Chemické symboly, vzorce a rovnice</i>	31
18. Chemické symboly a vzorce	31
19. Odvozování vzorce chemické sloučeniny	33
20. Výpočty dle vzorců	35
21. Gramatom a grammolekula	36
22. Chemické rovnice	37

3. KAPITOLA — VODA. ROZTOKY

23. Voda v přírodě a její čištění	39
24. Fyzikální vlastnosti vody	40

25. Rozpustnost a její závislost na teplotě	40
26. Přesycené roztoky	42
27. Uvolňování a pohlcování tepla při rozpouštění	42
28. Krystalová voda	43
29. Rozpustnost plynů	43
30. Rozpustnost tekutin	44
31. Zvláštnosti roztoků	44
32. Koncentrace. Příprava roztoků dané koncentrace	45

4. KAPITOLA — KYSLÍK A VODÍK

<i>Kyslík</i>	49
33. Kyslík v přírodě a jeho získávání	49
34. Vlastnosti kyslíku	51
35. Ozon	53
36. Hoření	54
37. Dýchání	54
38. Okysličování kovů	55
39. Použití kyslíku	56
<i>Vodík</i>	56
40. Vodík v přírodě	56
41. Získávání vodíku z vody	56
42. Získávání vodíku z kyselin	58
43. Vlastnosti vodíku a jeho použití	59
44. Redukce	61
45. Peroxyd vodíku	61

5. KAPITOLA — VZDUCH

46. Fyzikální vlastnosti vzduchu	62
47. Složení vzduchu	63
48. Inertní plyny	65
49. Ostatní složky vzduchu. Kysličník uhličitý	66

6. KAPITOLA — MOCENSTVÍ

50. Mocenství ve vytěsňování a slučování	68
51. Výpočet mocenství podle vzorce	71
52. Ekvivalent	71

7. KAPITOLA — KYSLIČNÍKY, KYSELINY, ZÁSADY A SOLI

<i>Kysličníky</i>	72
53. Kyselinotvorné kysličníky	72
54. Zásadotvorné kysličníky	73

<i>Kyseliny a soli</i>	73
55. Vlastnosti kyselin	73
56. Anhydridy a kyseliny	75
57. Soli	75
<i>Zásady</i>	77
58. Louhy	77
59. Neutralisace	78
60. Zásady	79
61. Tvoření solí	80

8. KAPITOLA — HALOGENY

<i>Chlor</i>	82
62. Kuchyňská sůl	82
63. Výroba chloru	83
64. Vlastnosti chloru	85
65. Použití chloru	86
66. Otravné látky	87
67. Ochrana proti otravným látkám.	87
68. Chlorovodík a kyselina solná	89
69. Zvratné reakce	92
70. Reakce typu podvojného rozkladu.	93
71. Kyslíkaté sloučeniny chloru	95
<i>Brom. Jod. Fluor</i>	97
72. Brom	97
73. Jod	99
74. Fluor	100
<i>Skupina halogenů.</i>	101
75. Obecná charakteristika halogenů	101

9. KAPITOLA — SÍRA

<i>Celkový přehled.</i>	102
76. Síra v přírodě a její dobývání.	102
77. Vlastnosti a užití síry	103
<i>Kyslíkaté sloučeniny síry.</i>	105
78. Úvod	105
79. Kysličník siřičitý	105
80. Kyselina siřičitá.	106
81. Thiosírová (sirnatá) kyselina	107
82. Kysličník sírový	108
83. Kyselina sírová	108

84. Význam kyseliny sírové	111
85. Výroba kyseliny sírové.	112
86. Nejdůležitější soli kyseliny sírové	114
<i>Sloučeniny síry s vodíkem a uhlíkem.</i>	115
87. Sirovodík	115
88. Sírniky kovů (sulfidy)	116
89. Sirouhlík.	116
<i>Skupina kyslíku</i>	117
90. Charakteristika prvků skupiny kyslíku.	117

10. KAPITOLA — DUSÍK

<i>Celkový přehled.</i>	118
91. Vlastnosti dusíku.	118
92. Význam dusíku v přírodě.	118
<i>Kyslíkaté sloučeniny dusíku</i>	119
93. Výroba a vlastnosti kyseliny dusičné	120
94. Kyselina dusičná jako oxydační činidlo.	121
95. Kysličník dusnatý a kysličník dusičitý	121
96. Soli kyseliny dusičné	123
97. Kyselina dusičná.	124
98. Kysličník dusný	124
99. Výbušniny	125
<i>Amoniak a soli amonné</i>	126
100. Výroba amoniaku	126
101. Amonium.	126
102. Vlastnosti amoniaku	128
103. Fixace atmosférického dusíku	129
104. Výroba amoniaku	130
105. Koloběh dusíku v přírodě.	131

11. KAPITOLA — PRVKY SKUPINY DUSÍKU

<i>Fosfor</i>	133
106. Fosfor v přírodě a jeho získávání.	133
107. Vlastnosti fosforu	134
108. Fosforovodík	136
109. Kysličník fosforečný a kyseliny fosforečné.	136
110. Sloučeniny fosforu s halogeny	137
111. Kyselina orthofosforečná a její soli	137
112. Fosfátová hnojiva	138

<i>Arsen, antimon a vizmut.</i>	140
113. Arsen v přírodě, jeho získávání a vlastnosti	140
114. Sloučeniny arsenu	141
115. Použití arsenu	141
116. Antimon	142
117. Vizmut	142
<i>Skupina dusíku</i>	142
118. Charakteristika prvků skupiny dusíku	142

12. KAPITOLA — UHLÍK

<i>Celkový přehled.</i>	143
119. Organické látky	143
120. Allotropie uhlíku	144
121. Vlastnosti uhlíku	145
<i>Kyslíkaté sloučeniny uhlíku</i>	146
122. Kysličník uhličitý	146
123. Kysličník uhelnatý	147
124. Hessův zákon	148
125. Kyselina uhličitá	149
126. Uhličitan vápenatý	150
127. Soda	152
<i>Sloučeniny uhlíku s vodíkem a dusíkem.</i>	154
128. Methan	154
129. Acetylen	155
130. Kyan a kyselina kyanovodíková	155
131. Kyanamid vápenatý	156
<i>Hoření a palivo.</i>	156
132. Vznik a přerušení hoření	156
133. Pevné palivo	157
134. Suchá destilace	159
135. Nafta	160
136. Plynné palivo	161

13. KAPITOLA — KŘEMÍK

137. Křemík v přírodě a jeho vlastnosti	162
138. Křemen a kyseliny křemíku	163
139. Sklářství	165
140. Keramika	166
141. Cement	167
142. Koloidní roztoky	168

14. KAPITOLA — BOR

143. Bor a jeho sloučeniny	171
--------------------------------------	-----

15. KAPITOLA — PERIODICKÁ SOUSTAVA PRVKŮ. STRUKTURA LÁTKY

144. Periodický zákon	172
145. Periodická soustava prvků	175
146. Radioaktivita	178
147. Vlastnosti radia	179
148. Radioaktivní rozklad	180
149. Složitost atomu	181
150. Struktura atomů některých prvků	182
151. Tvoření molekul	184
152. Kladné a záporné mocenství	185

10. KAPITOLA — ELEKTROLYTICKÁ DISSOCIACE

153. Zvláštnosti reakcí kyselin solí a zásad	186
154. Elektrická vodivost roztoků	187
155. Elektrolytická dissociace	188
156. Podstata elektrolysy	189
157. Ionty vytvářené kyselinami, solemi a zásadami	190
158. Sekundární reakce při elektrolyse	191
159. Kyseliny a zásady s hlediska teorie elektrolytické dissociace	193
160. Podstata iontových reakcí	194
161. Oxydace a redukce	198

17. KAPITOLA — KOVY

<i>Celkový přehled . . . . .</i>	199
162. Fyzikální vlastnosti kovů. Slitiny	199
163. Význam kovů	200
164. Chemické vlastnosti kovů	201
165. Řady napětí	203
166. Kovy v přírodě a způsoby jejich dobývání	204
<i>Alkalické kovy . . . . .</i>	206
167. Sodík a draslík v přírodě, jejich dobývání	206
168. Vlastnosti sodíku a draslíku	207
169. Charakteristika skupiny alkalických kovů	209
170. Hydrolysa	209
<i>Kovy druhé skupiny . . . . .</i>	211
171. Charakteristika kovů hlavní podskupiny	211
172. Charakteristika kovů vedlejší podskupiny	213

173. Zinek	213
174. Kadmium	214
175. Rtuť	214
<i>Hliník . . . . .</i>	216
176. Hliník v přírodě a jeho dobývání	216
177. Vlastnosti hliníku a jeho použití	217
<i>Kovy čtvrté skupiny . . . . .</i>	219
178. Cín	219
179. Olovo	220
<i>Kovy šesté a sedmé skupiny . . . . .</i>	221
180. Chrom	221
181. Mangan	223
<i>Kovy osmé skupiny . . . . .</i>	225
182. Železo	225
183. Tavení litiny a její vlastnosti	227
184. Zpracování litiny na ocel	228
185. Kobalt. Nikl	230
186. Platinové kovy	231
<i>Měď, stříbro a zlato . . . . .</i>	232
187. Měď	233
188. Stříbro	234
189. Zlato	234
<i>Periodická soustava chemických prvků (tabulka) . . . . .</i>	236
<i>Přehled pokusů v abecedním pořadí . . . . .</i>	238
<i>České chemické názvosloví . . . . .</i>	242
<i>Rejstřík . . . . .</i>	243